
Formarea culturii financiare și relația acesteia cu rata de participare a IMM-urilor la piețele financiare

Seyed Mozaffar MIRBARGKAR,
Profesor asistent în economie, Departmentul de
Management, Rasht Branch, Islamic Azad University,
Rasht, Iran

Pejman EBRAHIMI,
Departmentul de Management, Rasht Branch, Islamic
Azad University, Rasht, Iran,
E-mail: pejman.ebrahimi77@gmail.com

Rezumat

Importanța culturii financiare este tot mai ridicată, datorită unor factori precum dezvoltarea de noi produse financiare, complexitatea instrumentelor și piețelor financiare, schimbările politice, respectiv factorii economici. Din acest motiv, ultimii ani au adus o serie de măsuri semnificative de formare, evaluare și dezvoltare a culturii financiare, inițiate de persoane și organizații cu competențe științifice, precum Banca Mondială. Dată fiind importanța acestui concept, prezența cercetare a fost realizată cu scopul de a evalua relația între cultura financiară și prezența întreprinderilor mici și mijlocii pe piețele financiare. Populația statistică a studiului este compusă din companii mici și mijlocii situate în orașul industrial Rasht. Datele au fost analizate cu ajutorul modelării prin ecuații structurale, metoda utilizată fiind cea a celor mai mici pătrate parțială. Rezultatele au arătat că educația financiară exercită un impact pozitiv și semnificativ asupra nivelului culturii financiare, precum și asupra participării la piața financiară.

Cuvinte-cheie: cultură financiară, educație financiară, participare la piața financiară.

Clasificare JEL:: C12 . G1

Vă rugăm să citați acest articol astfel:

Mirbargkar, S.M. and Ebrahimi, P. (2017), Financial literacy training and its role in the participation ratio of the SMEs in the financial markets, *Audit Financiar*, vol. XV, no. 4(148)/2017, pp. 644-654, DOI: 10.20869/AUDITF/2017/148/644

Link permanent pentru acest document:

<http://dx.doi.org/10.20869/AUDITF/2017/148/644>

Data primirii articolului: 25.04.2017

Data revizuirii: 18.05.2017

Data acceptării: 19.05.2017

Introducere

O temă importantă în economia Iranului este reprezentată de problema investițiilor, precum și de implicarea întreprinderilor economice în acest domeniu, cu impact asupra dezvoltării durabile. În Iran, investițiile reprezintă o componentă esențială a planului de dezvoltare a țării. Între principalele considerente se numără, spre exemplu, problema șomajului, considerată o criză majoră în economia țării; se speră ca această problemă să fie rezolvată prin dezvoltarea investițiilor, acestea conducând la creșterea producției naționale și mai departe la creșterea necesarului de forță de muncă. Un alt aspect important este reprezentat de nivelul de cultură financiară a investitorilor. Cei cu o capacitate mai ridicată de înțelegere a problemelor financiare își gestionează mai bine afacerile curente, cât și proiectele pe termen lung. Piața investițiilor este foarte complexă, fiind bazată pe procese dificile și importante de luare a deciziilor. Desigur, decidenții ar trebui să dispună de informații adecvate. Investitorii, în calitate de decidenți în domeniul economic, ar trebui să dispună atât de informații financiare, cât și de o capacitate rezonabilă de analiză a pieței financiare, ceea ce demonstrează importanța culturii financiare.

Prin cultură financiară se înțelege capacitatea de a gestiona banii în mod eficace și eficient, în cadrul proceselor de luare a deciziilor financiare (Bayrakdaroglu și San, 2014). O educație financiară exactă și coerentă poate sprijini crearea unor planuri de economisire, gestionarea datoriilor și luarea unor decizii de investire strategice de către pensionari sau urmași ai acestora. Pe de altă parte, anumiți cercetători susțin că măsurile de dezvoltare a culturii financiare pot justifica doar parțial comportamentul financiar și, similar altor cursuri de pregătire, efectul acestora va dispărea cu timpul (Hendriks, 2010). Cultura financiară influențează procesul de luare a deciziilor, fiind puțin probabil ca persoanele cu un nivel scăzut de cultură financiară să participe ca investitori la piețele financiare. Accesul investitorilor la informații legate de active financiare, într-un timp scurt și de regulă fără costuri, este important în contextul raționamentelor analitice ale managerilor. Prin deținerea de cunoștințe și informații privind elementele tranzacționate pe piețele financiare, precum și prin evaluarea exactă a unor astfel de elemente și instrumente, managerii pot răspunde mai bine solicitărilor companiei. Procesul de prelucrare și transformare a datelor financiare brute în elemente utile,

cum ar fi capacitatea de reacție și soluționare a nevoilor companiei, este de asemenea posibilă, cu condiția ca managerii să dispună de un anumit nivel de cultură financiară (Rojj ș.a., 2011).

Dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii, care în fapt fac posibilă participarea publică generală la dezvoltarea economică a țării, reprezintă principala bază a dezvoltării economice. În Iran, diverse organizații, cum ar fi Organizația Parcurilor Industriale Mici din Iran (en. Iran Small Industrial Parks Organization – ISIPO, 2014), definesc în mod diferit conceptul de întreprinderi mici și mijlocii, acestea fiind încadrate pe clase de mărime în funcție de diferite criterii. Efectul exercitat de IMM-uri asupra economiei globale nu este clar recunoscut în Iran. Ministerul Industriei, Mineritului și Comerțului a inventariat întreprinderile care la nivelul anului 2014 aveau mai puțin de 50 de angajați și dețineau o licență de operare în industrie, numărul total al acestora ajungând la 82.800, respectiv 91,5% din totalul unităților. Procentul acestora în capitalul și numărul total de angajați din industrie s-a ridicat la 24,4%, respectiv 41,2%. Pe de altă parte, companiile cu 50 sau peste 50 de angajați, deși dețin o cotă relativ scăzută din totalul licențelor de operare, cumulează 75,6% din capital și 58,8% din numărul total de angajați cu normă întreagă al unităților industriale, depășind astfel firmele cu mai puțin de 50 de angajați (Ebrahimi și Mirbargkar 2017).

Ebrahimi și Mirbargkar (2017) definesc întreprinderile mici și mijlocii ca având între 5 și 50 de angajați. Creșterea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) va avea ca rezultat atât dezvoltarea piețelor financiare, cât și a IMM-urilor. Un nivel mai ridicat de cultură financiară poate prezenta avantaje, cum ar fi creșterea cererii de servicii financiare, creșterea economiilor, o mai bună gestionare a riscurilor, reducerea volatilității economice, îmbunătățirea intermediilor financiare și dezvoltarea financiară a întreprinderilor mici și mijlocii. Această situație va conduce la creșterea concurenței pe piețele financiare, iar distribuția investițiilor în cadrul comunității va fi mai echilibrată (Nunoo și Andoh, 2012). Crearea unei structuri optime a investițiilor și realizarea unei strategii financiare exacte și eficiente impun existența unui anumit nivel de cultură financiară.

Studii precedente arată că organizarea de training-uri empirice simple, în locul utilizării unor standarde și principii bazate pe training financiar, poate promova în mare măsură dezvoltarea economică a companiilor mici

și mijlocii. Cu alte cuvinte, organizarea unui curs în întreprinderile mici și mijlocii, care răspunde nevoilor de bază ale acestora, este considerată cea mai eficientă și adecvată metodă pentru dezvoltarea economică și creșterea acestor întreprinderi (Drexler ș.a., 2014). Cercetările au arătat de asemenea ca nivelul de cultură financiară, alături de analiza și înțelegerea hazardului se află în relație directă cu formularea deciziilor de investire (Sachse ș.a., 2012).

La ora actuală, se pare că nivelul de cultură financiară, ca limitare a informației, a împiedicat participarea întreprinderilor mici și mijlocii, precum și utilizarea tuturor capacităților acestora pe piețele financiare. În acest context, prin prezenta cercetare intenționăm să determinăm nivelul de cultură financiară (FL) și relația acestuia cu trainingul financiar (FT) și cu participarea la piață (MT) a întreprinderilor mici și mijlocii din orașul industrial Rasht. Cu privire la punctele menționate, autorii au fost preocupați de relația dintre educația financiară și prezența pe piețele financiare a întreprinderilor mici și mijlocii din orașul industrial Rasht.

1. Literatura de specialitate

Cultura financiară a fost definită pentru prima dată în anul 1997, în America, drept „capacitatea unei persoane de a-și utiliza cunoștințele și aptitudinile pentru gestionarea efektivă a resurselor financiare, în scopul atingerii securității financiare pe parcursul vieții”. Ulterior a fost emisă o gamă largă de alte definiții ale acestei noțiuni, de la deținerea de cunoștințe privind conceptele financiare, până la abilitatea de planificare a resurselor financiare pentru satisfacerea nevoilor viitoare. Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) a definit cultura financiară a persoanelor sub 15 ani după cum urmează: „cultura financiară se referă la cunoașterea și înțelegerea conceptelor și riscurilor financiare, la aptitudinile, motivația și încrederea de a aplica astfel de cunoștințe și o astfel de înțelegere pentru a lua decizii efective în domeniul financiar, în scopul creșterii bunăstării persoanelor și a comunității, precum și în scopul dobândirii capacității de a participa la viața economică”. În plus, această organizație a definit cultura financiară a adulților ca o combinație între nivelul de conștientizare, cunoștințe, aptitudini, atitudini și comportament necesare pentru adoptarea unor decizii financiare adecvate și, în final, pentru a obține bunăstarea financiară personală. Cultura financiară

include un set de aptitudini și percepții necesare gestionării problemelor financiare zilnice, precum și unor aspecte privind economia publică; utilizarea adecvată a acestor aptitudini face posibilă atingerea bunăstării financiare pe termen lung. La momentul actual, având în vedere complexitatea piețelor financiare, dezvoltarea și lărgirea ariei de operare a activității instituțiilor financiare, precum și efortul continuu de creștere a cotei de piață, nevoia de a deține un anumit nivel de cultură financiară a crescut. Cultura financiară reprezintă abilitatea persoanelor de a obține informație, de a analiza și a-și gestiona statutul financiar, cu impact asupra bunăstării financiare și mentale (satisfacția vieții). Piața financiară furnizează facilitățile necesare pentru transferul economiilor de la persoane fizice și juridice către alte persoane, care dețin oportunități productive de investire și au nevoie de resurse financiare. În majoritatea cazurilor, transferul de fonduri conduce la crearea de active financiare. De fapt, reprezintă pretenția asupra veniturilor viitoare generate de activele personale (legale), în urma emiterii de titluri financiare. În ceea ce privește rolul întreprinderilor mici și mijlocii pentru dezvoltarea economică, se poate spune că în ziua de astăzi, în numeroase țări recent dezvoltate ca India, Coreea de Sud și Malaezia, afacerile mici și mijlocii au accelerat dezvoltarea. Creșterea acestor întreprinderi, care furnizează de fapt condițiile necesare participării publice la dezvoltarea economică a țării, reprezintă o infrastructură esențială pentru dezvoltarea sectoarelor economice (Loader, 2015). În consecință, impactul rapid al industriilor antreprenoriale ca modalitate de dezvoltare economică a fost întotdeauna luat în considerare de țările dezvoltate sau în curs de dezvoltare. Micile industrii se justifică economic prin nevoia de investiții de mică valoare, eficiență ridicată și flexibilitate. Tennyson și Nguyen (2001) au investigat efectul unor programe de educație financiară derulate în diferite state din SUA asupra nivelului culturii financiare al elevilor de liceu. Eșantionul selectat a fost format din 1997 de elevi de liceu originari din 20 de state care ofereau o pregătire financiară cuprinzătoare, respectiv din 11 state care nu ofereau niciun fel de pregătire financiară. Între rezultatele obținute de cele două grupuri au fost observate diferențe semnificative, atribuite existenței și eficacității programelor educaționale oferite în diferitele state. În plus, Pang (2010) a examinat efectul unei metode educaționale bazate pe teoria schimbării în promovarea culturii financiare în rândul elevilor de liceu din Hong Kong.

În acest context, 193 de elevi au fost împărțiți în două grupuri experimentale și de control. Un număr de doisprezece profesori ($n = 6$ pentru fiecare grup) au furnizat noțiuni financiare studenților, utilizând două metode (metoda convențională și metoda bazată pe teoria schimbării). Ulterior, elevii au susținut un test în patru etape (un test prealabil și trei teste ulterioare, din care unul la finalul cursului, unul la șase săptămâni după finalizarea cursului și unul la șase luni după finalizarea cursului). Rezultatele testelor au arătat că grupul experimental a depășit detașat performanțele grupului de control, în toate etapele. Autorul propune utilizarea metodei bazate pe teoria schimbării în educarea culturii financiare și sprijinirea sustenabilității acesteia în timp.

2. Metodologie

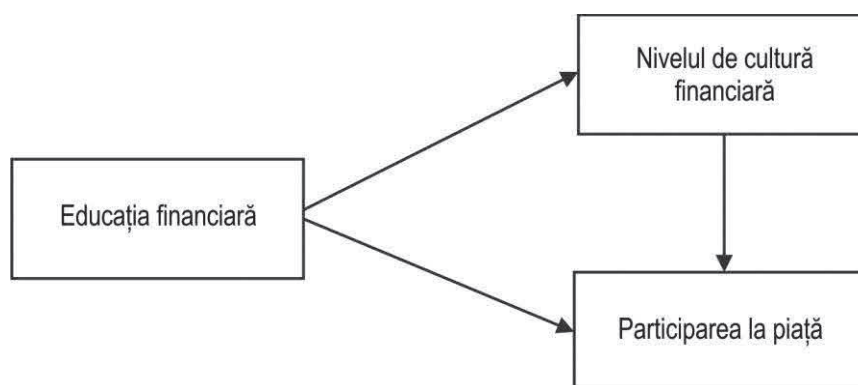
2.1. Obiectivul cercetării

Principalul obiectiv al prezentei cercetări este de a investiga impactul educației financiare și al nivelului de cultură financiară asupra participării întreprinderilor mici și mijlocii la piețele financiare.

2.2. Modelul și ipotezele cercetării

Modelul conceptual de cercetare elaborat de autori, precum și relațiile între variabile sunt reprezentate în **Figura nr. 1**.

Figura nr. 1. Modelul conceptual al cercetării

Sursa: Prelucrările autorilor, 2016

Pe baza modelului de cercetare, sunt propuse următoarele ipoteze:

- Ipoteza 1.** Educația financiară influențează nivelul de cultură financiară al IMM-urilor.
- Ipoteza 2.** Educația financiară influențează participarea IMM-urilor la piețele financiare.
- Ipoteza 3.** Nivelul de cultură financiară influențează participarea IMM-urilor la piețele financiare.

2.3. Eșantionul și colectarea datelor

Populația statistică a cercetării este compusă din întreprinderi mici și mijlocii care operează în orașul industrial Rasht. Baza cercetării este reprezentată de definiția întreprinderilor mici și mijlocii, așa cum a fost aceasta formulată de Organizația Industriilor și Minelor,

respectiv de Compania Orașelor Industriale. Conform informațiilor furnizate de Organizația Industriilor și Minelor, respectiv de Compania Orașelor Industriale din provincia Guilan, numărul de IMM-uri active în orașul industrial Rasht este de 150. Pentru a eșantiona populația statistică a cercetării, a fost utilizată metoda de eșantionare aleatorie simplă, pe baza listei întreprinderilor mici și mijlocii active existente în orașul industrial Rasht. În conformitate cu tabelul lui Morgan, dimensiunea eșantionului, raportată la dimensiunea populației statistice, a fost estimată la 108 persoane. În acest scop, au fost distribuite 130 de chestionare membrilor populației statistice a studiului (manageri de pe niveluri ierarhice superioare din companiile menționate), în cele din urmă analiza datelor fiind realizată pe baza unui număr de 109 chestionare analizabile.

2.4. Măsurarea variabilelor

În cadrul prezentului studiu au fost utilizate chestionare concepute de cercetători, în vederea investigării punctului de vedere al investitorilor asupra bursei de valori (vezi **Anexa nr. 1**). Evaluarea a fost realizată pe baza scalei Likert cu 5 trepte. Pentru măsurarea variabilelor privind educația financiară s-a apelat la 10 elemente, pentru măsurarea nivelului de cultură financiară la 10 elemente, iar pentru măsurarea participării la piețele financiare la 4 elemente

3. Rezultate

3.1. Caracteristicile respondenților

Din cei 109 de respondenți care au completat chestionarul, 85% sunt bărbați, 15% sunt femei, 26% sunt necăsătoriți, iar 74% sunt căsătoriți. Din perspectiva experienței

profesionale, 26% dețin mai puțin de 5 ani experiență profesională, 22% între 5 și 10 ani, 15% între 15 și 20 de ani, în timp ce 8% dețin peste 20 de ani experiență profesională.

3.2. Testarea normalității datelor

Pentru a evalua statutul de normalitate sau non-normalitate a distribuției variabilelor cercetării, a fost aplicat testul K-S (vezi **Tabelul nr. 1**)

În ceea ce privește rezultatele testului K-S, prezentate în **Tabelul nr. 1**, se observă că valoarea Sig obținută pentru toate variabilele a fost mai mică de 0,05, astfel încât ipoteza normalității variabilelor a fost respinsă, iar ipoteza non-normalității distribuției variabilelor a fost confirmată. Dat fiind faptul că variabilele nu prezintă o distribuție normală, pentru analiza datelor s-a utilizat modelarea structurală a ecuațiilor, prin metoda celor mai mici pătrate parțială.

Tabelul nr. 1. Test de evaluare a distribuției variabilelor cercetării

Variabile	Număr	Statistica K-S	Sig
Educație financiară	109	1,531	0,018
Nivelul de cultură financiară	109	1,802	0,003
Participarea la piață	109	1,631	0,010

Sursa: Prelucrările autorilor, 2016

3.3. Analiza datelor

Modelarea structurală a ecuațiilor prin metoda celor mai mici pătrate parțială include două etape, respectiv testarea modelului de măsurare și testarea modelului structural. Testarea modelului de măsurare se referă la

investigarea fiabilității (consistență internă) și a validității discriminante. Pentru a determina fiabilitatea, vom investiga fiecare element. Dacă încărcările factoriale ale fiecărui element pe structura cu care relaționează este semnificativă, se poate susține că elementele sunt fiabile.

Tabelul nr. 2. Încărcarea factorială pentru educația financiară

Elemente	Educația financiară	
	Încărcarea factorială	Semnificație
Î1	0,67	Confirmat
Î2	0,79	Confirmat
Î3	0,70	Confirmat
Î4	0,78	Confirmat
Î5	0,79	Confirmat
Î6	0,80	Confirmat
Î7	0,64	Confirmat
Î8	0,28	Respins
Î9	0,59	Confirmat
Î10	0,73	Confirmat

Sursa: Prelucrările autorilor, 2016

După cum se observă în **Tabelul nr. 2**, încărcarea factorială pentru elementul 8 este mai mică decât 0,05; prin urmare, această întrebare a fost exclusă

din următoarele analize. Celelalte elemente au depășit valoarea de 0,5, la un nivel de semnificație de 0,01.

Tabelul nr. 3. Încărcarea factorială pentru variabila nivelul de cultură financiară

Nivelul de cultură financiară					
Elemente	Încărcarea factorială	Semnificație	Elemente	Încărcarea factorială	Semnificație
I 11	0,70	Confirmat	Q16	0,78	Confirmat
I 12	0,61	Confirmat	Q17	0,69	Confirmat
I 13	0,74	Confirmat	Q18	0,68	Confirmat
I 14	0,72	Confirmat	Q19	0,76	Confirmat
I 15	0,76	Confirmat	Q20	0,61	Confirmat

Sursa: Prelucrările autorilor, 2016

După cum se observă în **Tabelul nr. 3**, încărcările factoriale ale tuturor elementelor au depășit valoarea de

0,5, la un nivel de semnificație de 0,01.

Tabelul nr. 4. Încărcarea factorială a variabilei participarea la piață

Elemente	Participare la piață	
	Încărcare factorială	Semnificație
I 21	0,83	Confirmat
I 22	0,86	Confirmat
I 23	0,79	Confirmat
I 24	0,67	Confirmat

Sursa: Prelucrările autorilor, 2016

După cum se observă în **Tabelul nr. 4**, încărcarea factorială a tuturor elementelor a depășit valoarea 0,05, la un nivel de semnificație de 0,01. Cel de-al doilea criteriu asociat fiabilității este reprezentat de investigarea fiabilității compuse a fiecărei structuri. Fiabilitatea compusă, cunoscută și sub denumirea de fiabilitate compozită, este considerată un criteriu mai modern pentru determinarea fiabilității decât coeficientul alpha Cronbach. Această fiabilitate este obținută prin coeficientul Dillon-Goldstein, o valoare mai mare de 0,7

pentru acest criteriu fiind considerată acceptabilă. Cel de-al treilea criteriu de fiabilitate este variația medie extrasă (AVE). Criteriul AVE indică variația medie împărțită de fiecare structură cu indicatorii săi. În fapt, acest criteriu arată raportul de corelație al unei structuri cu indicatorii săi; cu cât este mai strânsă corelația, cu atât modelul este mai adecvat. O valoare mai mare de 0,5 pentru acest criteriu indică o fiabilitate adecvată a structurii. În **Tabelul nr. 5** sunt prezentate criteriile CR și AVE pentru structurile cercetării:

Tabelul nr. 5. Fiabilitatea structurilor cercetării

Variabile	CR	AVE
Educația financiară	0,91	0,53
Participarea la piață	0,87	0,63
Nivelul de cultură financiară	0,90	0,50

Sursa: Calculele autorilor, 2016

Pentru a investiga validitatea modelului de cercetare, se utilizează criteriul introdus de *Fornell și Larcker (1981)*. Acest criteriu arată relația unei structuri cu indicatorii săi, prin compararea relației acelei structuri cu alte structuri ale cercetării, în așa fel încât validitatea divergentă a unui model indică faptul că o

structură din model interacționează mai mult cu indicatorii săi decât alte structuri. Criteriul *Fornell and Larcker* este obținut astfel încât rădăcina pătrată AVE a unei structuri ar trebui să depășească corelația acelei structuri cu alte structuri. Acest criteriu a fost prezentat în **Tabelul nr. 6**.

Tabelul nr. 6. Testarea validității variabilelor cercetării

Variabilă	Educația financiară	Participarea la piață	Nivelul de cultură financiară
Educația financiară	0,72		
Participarea la piață	0,71	0,79	
Nivelul de cultură financiară	0,57	0,68	0,70

Sursa: Prelucrările autorilor, 2016

În această matrice s-a raportat corelația variabilelor latente. Valorile de pe diagonala principală reprezintă rădăcina pătrată AVE. Pe baza acestui criteriu, cu condiția ca aceste valori să fie mai ridicate decât valorile mai scăzute, structura este validă. În **Tabelul nr. 6** se

observă că toate variabilele au un nivel adecvat de validitate. După cum se observă în **Tabelul nr. 7**, în ceea ce privește rezultatele testului t se poate spune că toate ipotezele cercetării au fost semnificative la un nivel de eroare de 0,01 și deci sunt confirmate.

Tabelul nr. 7. Testarea ipotezelor cercetării

Ipozele cercetării	β	t-Value	Rezultatul testului
I1: Educația financiară Nivelul de cultură financiară	0,57	7,98	Confirmat
I2: Nivelul de cultură financiară Participarea la piață	0,35	3,82	Confirmat
I3: Educația financiară Participarea la piață	0,58	7,55	Confirmat

Sursa: Prelucrările autorilor, 2016

Criteriul GOF este de asemenea legat de partea generală a modelării structurale a ecuațiilor, însemnând că, după testarea nivelului de adecvare a secțiunii de măsurare și secțiunii structurale a modelului de cercetare, cercetătorul este în măsură ca, prin acest criteriu, să testeze nivelul de adecvare a secțiunii

generale. În metoda celor mai mici pătrate parțială, au fost introduse trei valori, respectiv 0,01, 0,25 și 0,36 ca valori slabe, medii și puternice ale GOF (Wetzels, Odekerken-Schröder și Oppen, 2009). În **Tabelul nr. 8** este calculată valoarea GOF legată de modelul structural de cercetare.

Tabelul nr. 8. Testarea criteriului GOF

Variabila	R ²	Valori comune	GOF
Educație financiară	-	0,53	0,52
Participarea la piață	0,69	0,63	
Nivelul de cultură financiară	0,32	0,50	

Sursa: Prelucrările autorilor, 2016

Criteriul GOF rezultat, asociat nivelului de adecvare a întregului model, este de 0,52, ceea ce demonstrează un nivel ridicat de adecvare a modelului.

Concluzii

La ora actuală, dezvoltarea afacerilor mici și mijlocii a accelerat progresul în numeroase țări dezvoltate. Creșterea acestor întreprinderi, care în fapt facilitează participarea publică la dezvoltarea economică a țării, reprezintă un pilon esențial al dezvoltării economice. Pe această bază, în ultimele trei decenii, industriile capabile să genereze câștiguri reduse, dar rapide, au fost permanent privite de țările dezvoltate sau în curs de dezvoltare ca una din căile de atingere a dezvoltării economice. Necesarul scăzut de investiții, rentabilitatea ridicată și flexibilitatea micilor industrii justifică existența acestora. Afacerile mici și mijlocii joacă, de asemenea, un rol foarte important în crearea de locuri de muncă, în special pentru lucrători cu calificare redusă, precum și pentru femei cu venituri mici. Capacitatea de a utiliza instrumente ale piețelor financiare, precum și un nivel adecvat de cultură financiară în societățile comerciale mici și mijlocii reprezintă un sprijin considerabil al progresului acestora, respectiv al succesului pe piețe financiare și concurențiale. Nivelul de cultură financiară al managerului și chiar pregătirea financiară a angajaților influențează deciziile strategice de management și obținerea rezultatelor dorite.

Datorită unui set de caracteristici care diferențiază întreprinderile mici și mijlocii de cele mari, putem observa diferite efecte economice ale activității acestor întreprinderi, în comparație cu întreprinderile de talie mare. Astfel de efecte creează nevoia de a investiga situația întreprinderilor mici și mijlocii în general, și în special de a soluționa problemele financiare ale acestora. Unul din cele mai importante efecte ale întreprinderilor mici și mijlocii în toate țările îl reprezintă contribuția acestora la creșterea numărului de locuri de muncă și reducerea ratei șomajului, în special în țări mai puțin dezvoltate ori în curs de dezvoltare, în care creșterea necontrolată a populației, deficiențele în formarea capitalului uman și ineficiența mecanismelor pieței în crearea unui echilibru între cererea și oferta de muncă reprezintă caracteristici structurale ale economiei. Toate acestea au făcut ca șomajul să devină o problemă nerezolvată și o criză, în pofida numeroaselor facilități economice potențiale. Din anii 70,

majoritatea economiștilor care au studiat problema dezvoltării au pus accentul pe orientarea către industriile mici, pentru a rezolva criza șomajului în lumea a treia. În raportul anual din 1997, UNIDO a constatat eșecul industriilor mari în a crea locuri de muncă și a declarat că întreprinderile mici și mijlocii ar trebui susținute financiar în vederea soluționării problemei șomajului în țările în curs de dezvoltare. Întrucât industriile mici și mijlocii ocupă o cotă ridicată în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, acestea au fost orientate spre utilizarea unui anumit tip de tehnologie, bazat în mai mare măsură pe forța de muncă decât pe capital. Cu alte cuvinte, dat fiind faptul că întreprinderile mici și mijlocii se sprijină în mai mare măsură pe tehnologie bazată pe utilizator decât întreprinderile de talie mare, fiind capabile să creeze mai multe locuri de muncă cu mai puțin capital, numărul de joburi create de aceste companii este mai mare decât cel creat de companiile mari. Cel de-al doilea efect al industriilor mici și mijlocii este impactul pozitiv al acestor industrii asupra distribuției veniturilor.

Direcții viitoare de cercetare

Se sugerează evaluarea nivelului de cultură financiară în cadrul unor studii viitoare, prin elaborarea de întrebări, elemente și practici legate de teme financiare, precum și compararea rezultatelor acestor studii cu rezultatele prezentei cercetări. Se sugerează de asemenea ca studiile viitoare să investigheze relația între variabilele dependente și independente ale acestei cercetări cu referire la diferite industrii, precum și nivelul de atractivitate al acestora și nivelul de cunoștințe cerut lucrătorilor din diferite industrii, respectiv compararea rezultatelor acestor studii cu rezultatele prezentei cercetări.

Limitele cercetării

În cadrul prezentului studiu, pentru evaluarea nivelului de cultură financiară, componentele și temele au fost stabilite pe bază teoretică și, în conformitate cu acestea, respondenții au fost chestionați cu privire la nivelul de cunoaștere de către aceștia a respectivelor elemente. Acest aspect reprezintă una din limitele cercetării. În absența acestei limite, cercetătorii au fost în măsură să evalueze nivelul de cultură financiară al respondenților prin întrebări tehnice pe teme financiare. Variabila privind participarea la piață a fost de asemenea evaluată ca variabilă de distanță, în timp ce această variabilă

poate fi de asemenea evaluată relativ. În acest studiu, toate companiile mici și mijlocii care operează în orașul industrial Rasht au fost investigate ca populație statistică, iar factori ca tipul industriei și atractivitatea

acesteia, rata dependenței industriei de cultura financiară și nivelul de cunoștințe al angajaților care lucrează în respectiva industrie nu au fost luate în considerare în analiza statistică.

BIBLIOGRAFIE

1. Bayrakdaroglu, A. și San, F.B. (2014), Financial Literacy Training as a Strategic Management Tool among Small – Medium Sized Businesses Operating in Turkey, *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, vol. 150, pp. 148-155, DOI: 10.1016/j.sbspro.2014.09.019.
2. Drexler, A., Fischer, G. și Schoar, A. (2014), Keeping It Simple: Financial Literacy and Rules of Thumb, *American Economic Journal: Applied Economics*, vol. 6, nr.2, pp. 1-31, DOI: 10.1257/app.6.2.1.
3. Ebrahimi, P. și Mirbargkar, S.M. (2017), Green entrepreneurship and green innovation for SME development in market turbulence, *Eurasian Business Review*, vol. 7, nr. 2, pp. 203-228, DOI: 10.1007/s40821-017-0073-9.
4. Fornell, C. și Larcker, D.F. (1981), Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error, *Journal of Marketing Research*, vol. 18, nr. 1, pp. 39-50, DOI: 10.2307/3151312.
5. Hendriks, T.P. (2010), *National financial strategy, Education in a competitive and globalizing world series*, Nova Science Publication, New York.
6. ISIPO (2014), *Iran small industrial parks organization*, disponibil la <http://en.isipo.ir/>.
7. Loader, K. (2015), SME suppliers and the challenge of public procurement: Evidence revealed by a UK government online feedback facility, *Journal of Purchasing and Supply Management*, vol. 21, nr. 2, pp. 103-112, DOI 10.1016/j.pursup.2014.12.003.
8. Nunoo, J. și Andoh, F.K. (2012), Sustaining small and medium enterprises through financial service utilization: Does financial literacy matter?, *Agricultural & Applied Economics Association's 2012 Annual Meeting*, Washington.
9. Pang, M.F. (2010), Boosting financial literacy: Benefits from learning study, *Instructional Science*, vol. 38, nr. 6, pp. 659-677, DOI 10.1007/s11251-009-9094-9.
10. Roij, M., Alessie, R. și Lusardi, A. (2011), Financial literacy, retirement preparation and pension expectations in the Netherlands, *CeRP Working Papers 110*, Center for Research on Pensions and Welfare Policies, Turin (Italy).
11. Sachse, K., Jungermann, H. și Belting, J.M. (2012), Investment risk – The perspective of individual investors, *Journal of Economic Psychology*, vol. 33, nr. 3, pp. 437-447, Doi:10.1016/j.joep.2011.12.006.
12. Tennyson, S. și Nguyen, C. (2001), State curriculum mandates and student knowledge of personal financial, *The Journal of Consumer Affairs*, vol. 35, nr. 2, pp. 241 – 262, DOI 10.1111/j.1745-6606.2001.tb00112.x.
13. Wetzels, M., Odekerken-Schröder, G. și Oppen, C.V. (2009), Using PLS path modeling for assessing hierarchical models: Guidelines and empirical illustration, *MIS Quarterly*, vol. 33, nr. 1, pp. 177-195.

Anexa nr. 1: Chestionarul studiului

Educația financiară

- Teme legate de impozite și salarii
- Teme legate de efectul inflației asupra puterii de cumpărare
- Teme legate de valoarea adăugată
- Teme legate de investirea sigură a surplusului de fonduri pe termen scurt
- Teme legate de plasarea pe termen lung a surplusului de fonduri
- Teme legate de menținerea puterii de cumpărare în condiții de inflație
- Teme legate de reținerile din salarii și suma netă încasată
- Teme legate de înțelegerea exceptării de la impozitul pe salarii
- Teme legate de efectul investițiilor asupra bursei de valori
- Teme legate de strategii de reducere a riscului de investire pe bursă

Nivelul de cultură financiară

- Teme legate de planificarea financiară pe termen lung
- Teme legate de diferențele între dobânzile bancare aferente diferitelor activități
- Teme legate de înțelegerea succesului adecvat în împrumutarea banilor
- Teme legate de limitele răspunderii în garantarea împrumuturilor altor persoane
- Teme legate de elemente care pot fi trecute pe cheltuieli fără restricții
- Teme legate de cecuri din perspectiva regulilor comerciale
- Teme legate de recunoașterea cardurilor de credit
- Teme legate de recunoașterea noilor servicii de e-banking
- Teme legate de recunoașterea ariei de acoperire a asigurărilor, adecvată pentru diferite profesii
- Teme legate de drepturi privind perioada de pensionare

Participarea la piețele financiare

- Privind investițiile în acțiuni
- Luarea măsurilor necesare de reducere a riscului de investire în acțiuni
- Privind investițiile pe termen scurt fără riscuri
- Privind măsurile necesare pentru obținerea nivelului maxim de profit asigurat din economii.

Anexa nr. 2

Figura 2. Coeficienții rutelor și încărcările factoriale ale variabilelor cercetării

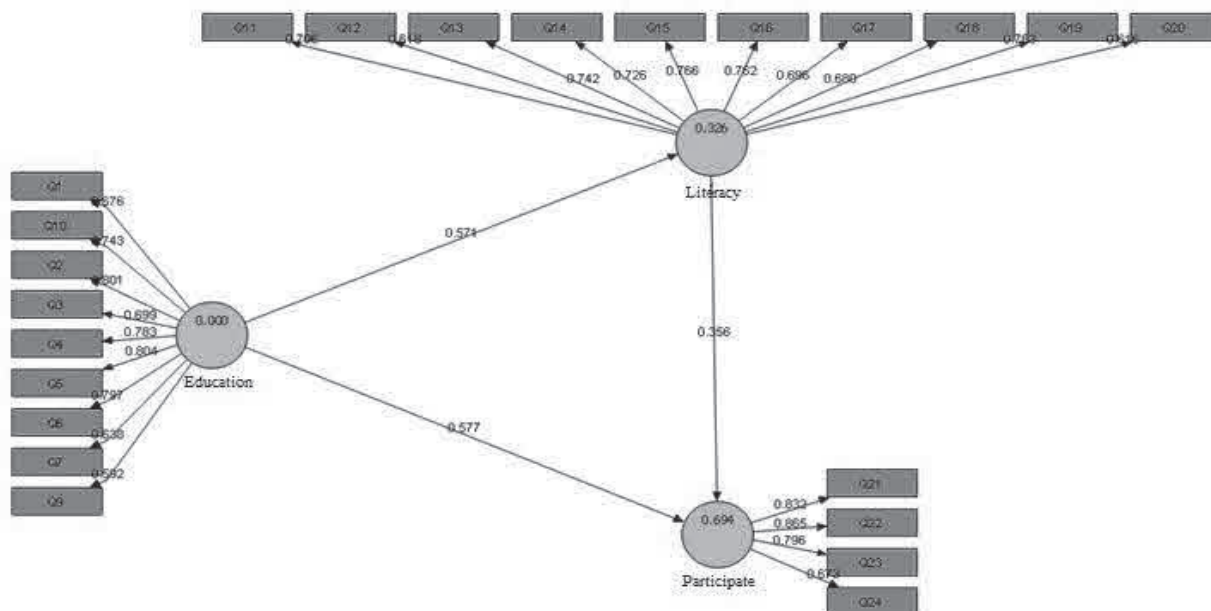

Figura 3. Semnificația rutelor

